

Інформаційне поле України як чинник провалля між владою та соціумом

Юрій Фінклер

Кафедра журналістики, Український католицький університет, УКРАЇНА, м. Львів, вул. Хуторівка, 35а, E-mail: bubabu@meta.ua

Particular attention is paid to the functional potency of the Ukrainian mass media, which under current regime lost much in the way of Ukrainian journalism into the fold of democratic traditions.

Ключові слова – ЗМІ, мас-медії, контент-аналіз, соціологія масової комунікації, інформаційне поле.

Не так давно з'явилися результати найсвіжішого контент-аналізу новин від беззаперечних авторитетів у галузі соціології масової комунікації професорів Валерія Іванова та Наталії Костенко [1]. В телевізійних новинах (а це серйозно, оскільки новини дивляться майже 80 відсотків осіб, що дивляться телевизор взагалі) говорять про владу значно більше і значно краще, ніж про опозицію: 64% новинного ефіру внутрішньополітичного контенту – провладні, 26% віддані опозиції, 10% – іншим політикам. Тобто недолугий бюджет коментує прем'єр, бездарну зовнішню політику – міністр закордонних справ, а трепетне ставлення міліції до українського народу – пан Захарченко. Що це означає?

Нівелюється найважливіша функція мас-медій – експертна. Цілком природним тому може бути твердження про те, що міфологеми перетворюються на ритуальне явище, яке охоплює більшість соціальних інститутів, а, отже, суспільство в цілому – владу, медії, соціум. В країнах західної демократії таке буває досить рідко і пов'язане з виборами або певними надзвичайними подіями. В тоталітарному неорадянському просторі міф у медіях в контексті взаємин останніх з владою і соціумом несе абсолютно інше навантаження.

Віталій Портніков із сумом каже про те, що професійна журналістика вмерла; залишились особистості. За умов поглинання прав мас-медій постійним нагадуванням влади про їхні обов'язки ведемо мову вже не про ефективність, а про активність діяльності мас-медій як про критерій оцінки їх функціонування взагалі. Сучасні критерії оцінки діяльності головним чином повинні визначитися цінністю інформації, а не кількістю її видач аудиторії. Не варто забувати і про те, що інтерпретаційні можливості журналістики ніхто не скасовував навіть у режимі “стабільності”, тому – слово за медійниками, які мали б зрозуміти, по-перше, суттєву різницю між журналістикою об'єктивною та суб'єктивною (не плутаємо ці поняття з правдивістю), по-друге, власні інституціональні спроможності впливати на новинну ситуацію в країні.

Але це неможливо зробити дійсно професійно за умов, коли, для прикладу, протягом останнього півріччя в Харкові було закрито три останні опозиційні

канали АТН, А/ТВК, Форс, в Одесі – єдиний опозиційний канал Круг, в Черкасах журналістів “Росі” примушують готувати сюжети про зростання рейтингу партії регіонів, хоча люди масово виходять з неї, Нацрада з телебачення і радіомовлення жорстко тисне на “плюси” (ніби-то через програму “Секс-місія”)... Львівський президентський призначенець пан Костюк давав вказівки знищити корпорації ЗІК та «Експрес» [2] Костусеви, Гепи і Доци, гордість партії регіонів, є в будь-якому місті і містечку України, безкрай їхнього ставлення до діяльності медій не може не вражати. Зачистка неконтрольованого владою мас-медійного простору в регіонах України йде повним ходом.

Українське демократичне коло провело загальноукраїнське опитування щодо довіри громадян до президента [3]. Йому не довіряє 66% українців. Згадаємо 64% провладної представленості в теленовинах – цифри практично однакові. Сирі будні українців є реаліями та асоціюються з неграмотністю, злістю та природною непрофесійністю представників влади будь-якого рівня, що супроводжується какофонією новинних телевізійних дурниць про цілодобову високу пожертву наших урядовців. Тому навряд чи казуальним є співвідношення: один відсоток провладної неправди на телебаченні дорівнює одному відсотковій недовірі президентів.

ВИСНОВОК

Маємо факти цілковитого суспільного відчуження, коли влада зневажає медіа, медіям байдужа аудиторія, аудиторія (соціум) ненавидить владу. Українська журналістика (власне як автономний соціальний інститут, а не паралельний додаток до інституціоналізованої влади) пішла в Інтернет, а це яскрава ознака нездорового стану суспільства. Ні Саддам Хусейн, ні Хосні Мубарак, ні Рашид Ганнуші, ні Муамар Каддафі нічого не змогли зробити з соціальними мережами, які перетворили останні місяці їхнього правління на пекло. Звісно ж, не хотілося б проводити паралелі цих режимів з Україною, але достатньо увійти в Інтернет, в соціальні мережі, в середовище блогерів та коментаторів і зрозуміти, яке колосальне провалля існує між українським соціумом і українською владою.

Література

1. Представителей власти по телевидению показывают в 2,5 раза чаще, чем оппозицию [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : http://news.zn.ua/POLITICS/predstaviteley_vlasti_po_televideniyu_pokazyvayut_v_2,5_razachasche_c_hem_oppozitsiyu-89187.html
2. Суд над “Експресом”: секретні матеріали [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://expres.ua/main/2012/02/03/59502>
3. Чи вважають українці правильним те, куди йдуть події у країні (опитування) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unian.net/ukr/news/news-462298.html>